

Jarosław Zieliński, Sekretarz Stanu Ministerstwo Spraw
Wewnętrznych i Administracji 02-591 Warszawa ul.
Stefana Batorego 5

Warszawa, 2016-02-18

KANCELARIA PREZESA RADY MINISTRÓW
KANCELARIA SEJMU

Odpowiedź na interpelację nr 549

Odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na interpelację numer 549 Posła na Sejm RP Pana Wojciecha Buczaka w sprawie przyznania uprawnień emerytalnych strażakom pracującym w Lotniskowej Służbie Ratowniczo-Gaśniczej

W załączeniu uprzejmie przesyłam odpowiedź Ministra Spraw Wewnętrznych i Administracji na interpelację numer 549 Posła na Sejm RP Pana Wojciecha Buczaka w sprawie przyznania uprawnień emerytalnych strażakom pracującym w Lotniskowej Służbie Ratowniczo-Gaśniczej

Załączniki:

1. ODP NA INTERPELACJĘ NR 549.DOCX

Dokument został podpisany, aby go zweryfikować należy użyć oprogramowania do weryfikacji podpisu Data złożenia podpisu:

2016-02-25T09:42:28Z

Podpis elektroniczny

Pan

Marek Kuchciński

Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

w odpowiedzi na interpelację numer 549 Posła na Sejm RP Pana Wojciecha Buczaka w sprawie *przyznania uprawnień emerytalnych strażakom pracującym w Lotniskowej Służbie Ratowniczo – Gaśniczej*, przekazaną przy piśmie Pana Adama Lipińskiego, Sekretarza Stanu - Sekretarza do Spraw Parlamentarnych w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów z dnia 4 lutego 2016 roku (sygn. SPRM.INT.4810.16.2016), z upoważnienia Prezesa Rady Ministrów, uprzejmie przedstawiam co następuje.

Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 r. *o Państwowej Straży Pożarnej* (t.j.: Dz. U. z 2013 r., poz. 1340 z późn. zm.) powołano z dniem 1 lipca 1992 roku Państwową Straż Pożarną (PSP), jako zawodową, umundurowaną i wyposażoną w specjalistyczny sprzęt formację, przeznaczoną do walki z pożarami, klęskami żywiołowymi i innymi miejscowymi zagrożeniami. Tym samym, znacznie rozszerzono zakres zadań i kompetencji, jakie do tego czasu stały przed zawodowymi strażami pożarnymi, tworzonymi na podstawie ustawy z dnia 12 czerwca 1975 r. *o ochronie przeciwpożarowej* (Dz. U. Nr 20, poz. 106 z późn. zm. – akt archiwalny). Powołując nową formację, rozwiązano jednocześnie dotychczasowe jednostki organizacyjne ochrony przeciwpożarowej oraz zniesiono stanowiska funkcjonariuszy pożarnictwa, a w ustawie *o Państwowej Straży Pożarnej* oraz w ustawie z dnia 24 sierpnia 1991 r. *o ochronie przeciwpożarowej* (Dz. U. z 2009 r. Nr 178, poz. 1380 z późn. zm.) wprowadzono zróżnicowanie statusu osób realizujących zadania z zakresu ochrony przeciwpożarowej.

Art. 15 ustawy *o ochronie przeciwpożarowej* wprowadził katalog jednostek uznanych za jednostki ochrony przeciwpożarowe. Do katalogu tego zalicza się:

- jednostki organizacyjne Państwowej Straży Pożarnej;
- jednostki organizacyjne Wojskowej Ochrony Przeciwpożarowej;
- zakładową straż pożarną;
- zakładową służbę ratowniczą;
- gminną zawodową straż pożarną;

- powiatową (miejską) zawodową straż pożarną;
- terenową służbę ratowniczą;
- ochotniczą straż pożarną;
- związek ochotniczych straży pożarnych;
- inne jednostki ratownicze.

Strażaków PSP, pozostających w stosunku służbowym nawiązanym na podstawie mianowania (powołania), którzy pełnią służbę w PSP zaliczono do jednej grupy. Drugą grupę stanowią pracownicy jednostek ochrony przeciwpożarowej, nie będących jednostkami organizacyjnymi PSP, tj. głównie zakładowych straży pożarnych i zakładowych służb ratowniczych, w tym pracownicy lotniskowych służb ratowniczo – gaśniczych (LSRG).

Kwestie dotyczące LSRG są uregulowane bardzo ogólnie w art. 84 ustawy z dnia 3 lipca 2002 r. – *Prawo lotnicze* (t.j.: Dz. U. z 2013 r. poz. 1393 z późn. zm.), częściowo w rozporządzeniu wydanym na podstawie art. 85 ww. ustawy (jedynie w zakresie warunków i programu szkoleń) oraz w ustawie *o ochronie przeciwpożarowej* (w takim samym zakresie, jak wszystkie inne jednostki ochrony przeciwpożarowej wskazane w tej ustawie).

Udział ministra właściwego do spraw wewnętrznych w sprawach zakładowych straży pożarnych/zakładowych służb ratowniczych koncentruje się głównie na udzielaniu, na podstawie art. 17 ust. 2 ustawy *o ochronie przeciwpożarowej*, zgody na utworzenie, przekształcenie lub likwidację zakładowych straży pożarnych, zakładowych służb ratowniczych, gminnych (miejskich) albo powiatowych (miejskich) zawodowych straży pożarnych, terenowych służb ratowniczych lub innych jednostek ratowniczych. Natomiast, stosownie do art. 84 ust. 1 ustawy *Prawo lotnicze*, zarządzający lotniskiem jest obowiązany zorganizować i utrzymać system ratownictwa i ochrony przeciwpożarowej lotniska w ramach krajowego systemu ratownictwa.

Analizując zakres realizowanych obowiązków przez pracowników LSRG oraz strażaków PSP można dostrzec pewne podobieństwa, np. fakt, że w obu przypadkach mamy do czynienia z realizacją zadań z zakresu szeroko pojmowanej ochrony przeciwpożarowej. Jednak powyższe nie może prowadzić do wniosku, że wykonują oni tę samą pracę, bowiem obok wspomnianej cechy wspólnej, należy mieć na uwadze także szereg istotnych różnic wskazujących na odmienność obu grup, takich jak:

- inny podmiot zatrudniający (publiczny – administracja publiczna oraz prywatny – podmiot zarządzający portem lotniczym),
- charakter wykonywanych zadań (zadania publiczne, tj. na rzecz ogółu, oraz zadania na rzecz przedsiębiorcy),
- odmienny sposób nawiązania stosunku służbowego i stosunku pracy (przyjęcie do służby – zatrudnienie),

- różne zasady odbywania służby (opartej o zasadę hierarchicznego podporządkowania funkcjonariusza zwierzchnikom) oraz świadczenia pracy (opartej o prawną równorzędność pracodawcy i pracownika).

W tym stanie rzeczy konsekwencją wskazanych różnic jest prawne zróżnicowanie sposobu wynagradzania obu grup oraz oparcie przysługujących im uprawnień socjalnych i emerytalno-rentowych na odmiennych i całkowicie rozłącznych konstrukcjach systemowych. Podobny, czy nawet tożsamy charakter zadań realizowanych przez obie grupy stanowi jedynie część cech składających się na sytuację prawną i faktyczną obu analizowanych grup. Jednocześnie w relacji do obowiązujących uregulowań w powszechnym systemie dotyczącym spraw pracowniczych niektóre rozwiązania pragmatyki służbowej funkcjonariuszy PSP mogą być postrzegane jako bardziej korzystne (np. w zakresie uprawnień emerytalnych), zaś inne stanowią wyraz zamierzonego przez ustawodawcę ukształtowania sytuacji prawnej funkcjonariuszy w sposób mniej korzystny (np. zwiększona dyspozycyjność czy podporządkowanie zwierzchnikom służbowym). Dlatego stwierdzenie, że sytuacja prawna pracowników zatrudnionych w LSRG powinna być zrównana z sytuacją prawną funkcjonariuszy tylko dlatego, że obie grupy realizują podobne zadania w ramach systemu ratowniczo-gaśniczego może być uznane za zbyt daleko idące.

Wskazać przy tym można, że jednostkami ochrony przeciwpożarowej wchodzącymi w skład krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego są także innego rodzaju jednostki, np. ochotnicze straże pożarne, które również mogłyby powoływać się na podobieństwo wykonywanych przez nie zadań.

Należy również zauważyć, że oprócz wskazanego powyżej zakresu zadań realizowanych przez strażaków PSP i pracowników zakładowych jednostek ochrony przeciwpożarowej istnieją zasadnicze różnice pomiędzy strażakami PSP a pracownikami zatrudnionymi w LSRG również w zakresie innych zagadnień.

Różnice te wynikają ze szczególnej odpowiedzialności strażaka PSP jako funkcjonariusza publicznego, jego zakresu obowiązków, dyspozycyjności, podległości służbowej i odpowiedzialności dyscyplinarnej. Podkreślenia wymaga, że Państwowa Straż Pożarna finansowana jest w całości z budżetu państwa, zapewniając niezbędne bezpieczeństwo w zakresie ochrony przeciwpożarowej. Realizuje ona zadania określone w art. 1 ustawy o *Państwowej Straży Pożarnej*, które obejmują znacznie szerszy zakres aniżeli zadania realizowane przez inne jednostki ochrony przeciwpożarowej. Do zadań Państwowej Straży Pożarnej należy także organizowanie krajowego systemu ratowniczo-gaśniczego.

Koszty funkcjonowania jednostek ochrony przeciwpożarowej niebędących jednostkami organizacyjnymi Państwowej Straży Pożarnej, m.in. zakładowych straży pożarnych i zakładowych służb ratowniczych, są podnoszone przez podmioty je tworzące, tj. ministrów, wojewodów, gminy, instytucje, organizacje, osoby prawne i fizyczne. W jednostkach tych są zatrudnieni pracownicy na podstawie umowy o pracę posiadający status pracownika wykonującego zadania w szczególnych

warunkach i szczególnym charakterze (zgodnie z art. 16a ustawy o ochronie przeciwpożarowej). Z uwagi na powyższe ich uprawnienia pracownicze kształtowane są na gruncie przepisów prawa pracy. Dodatkowo można wskazać, że sytuację prawną pracowników LSRG mogą, oprócz umów o pracę, regulować układy zbiorowe pracy działających na rynku przedsiębiorców, w których mogą zostać ustalone korzystniejsze dla zatrudnianych pracowników warunki pracy i płacy, niż warunki pełnienia służby oraz uposażenia strażaków PSP.

Z uwagi na zróżnicowanie zakresów zadań realizowanych przez strażaków PSP i pracowników zakładowych jednostek ochrony przeciwpożarowej oraz zakresu ciążących na nich obowiązków, a także źródła finansowania tych jednostek, ustawodawca odmiennie ukształtował uprawnienia tych osób. Uprawnienia emerytalne strażaków PSP, jako funkcjonariuszy pozostających w stosunku służbowym, w ciągłej dyspozycji, adekwatnie do realizowanych zadań służbowych i ciążącej odpowiedzialności wynikającej z nawiązanego stosunku służbowego (mianowania lub powołania) reguluje ustawa z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Służby Kontrwywiadu Wojskowego, Służby Wywiadu Wojskowego, Centralnego Biura Antykorupcyjnego, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich rodzin (t.j.: Dz. U. z 2015 r. poz. 900 z późn. zm.). Natomiast z uwagi na fakt, że pracownicy jednostek ochrony przeciwpożarowej nie będących jednostkami organizacyjnymi PSP są zatrudnieni w charakterze pracowników, ich uprawnienia do zabezpieczenia emerytalnego kształtuje ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t.j.: Dz. U. z 2015 r. poz. 748 z późn. zm.). Należy przy tym zaznaczyć, że zatrudnienie w zakładowych strażach pożarnych i zakładowych służbach ratowniczych, zgodnie z przepisami ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, traktowane jest jako zatrudnienie w szczególnych warunkach. Zatem wyżej wymienieni pracownicy urodzeni przed dniem 1 stycznia 1949 roku mogą skorzystać z prawa do emerytury w wieku niższym, niż określony w tej ustawie. Natomiast dla pracowników, którzy urodzili się po dniu 31 grudnia 1948 roku zasady, warunki i tryb ustanowienia emerytury określa odrębna ustawa z dnia 19 grudnia 2008 r. o emeryturach pomostowych (t.j.: Dz. U. z 2015 r. poz. 965 z późn. zm.).

W obecnie obowiązującym stanie prawnym LSRG nie jest formacją mundurową regulowaną odrębną ustawą, jak ma to miejsce w przypadku wszystkich służb objętych aktualnie ustawą o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...). Szefowie Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego i Agencji Wywiadu są centralnymi organami administracji rządowej podległymi Prezesowi Rady Ministrów, Szef Centralnego Biura Antykorupcyjnego jest centralnym organem administracji rządowej nadzorowanym przez Prezesa Rady Ministrów, Komendanci Główni Policji, Państwowej Straży Pożarnej i Straży Granicznej są centralnymi organami administracji rządowej podległymi Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, Szefowie Służby Wywiadu Wojskowego i Służby

Kontrwywiadu Wojskowego są centralnymi organami administracji rządowej podległymi Ministrowi Obrony Narodowej, Szef Biura Ochrony Rządu podlega Ministrowi Spraw Wewnętrznych i Administracji, zaś Służba Więzienna podlega Ministrowi Sprawiedliwości. Wszystkie wymienione powyżej służby mają w szczególności ustawowo określone: struktury, zasady podległości służbowej, pełną dyspozycyjność, prawa i obowiązki funkcjonariuszy oraz szczegółowe zasady oceny zdolności fizycznej i psychicznej do służby dokonywanej przez specjalne komisje lekarskie.

Jednocześnie uprzejmie informuję, że Ministerstwo Spraw Wewnętrznych i Administracji nie posiada informacji dotyczącej planowanych działań Rady Ministrów w zakresie zmian stanu prawnego w zakresie zrównania uprawnień emerytalnych przedmiotowych grup lub włączenia Lotniskowych Służb Ratowniczo-Gaśniczych do Państwowej Straży Pożarnej.

Nie można wykluczyć, że objęcie kolejnej grupy zawodowej uprawnieniami emerytalnymi przysługującymi z mocy przepisów o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy może powodować tożsame oczekiwania pozostałych grup zawodowych, w tym zakładowych zawodowych straży pożarnych i zakładowych służb ratowniczych.

Konsekwencją powyższego musiałoby być zatem dalsze rozszerzenie katalogu uprawnionych do świadczeń emerytalnych wynikających z ustawy *o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy (...)*, co spowodowałoby znaczące skutki finansowe dla budżetu państwa.

Odnosząc się natomiast do kwestii podjęcia próby oszacowania obciążeń budżetowych w przypadku zrównania uprawnień w zakresie emerytalnym, wymagałoby to przede wszystkim znajomości struktury wiekowej oraz stażowej aktualnie zatrudnionych osób czyli danych, które pozwoliłyby określić liczbę osób posiadających prawo do przejścia na emeryturę oraz wymiar tej emerytury.

Natomiast koszt rocznego utrzymania po ewentualnym włączeniu wymienionych w interpelacji 400 pracowników LSRG do struktur PSP i przyznania im praw i obowiązków strażaków PSP ustalonych w ustawie *o Państwowej Straży Pożarnej*, oszacować można na kwotę w wysokości około 29 200 tys. zł.

Powyższe koszty nie obejmują wyposażenia jednostek LRSR oraz wydatków bieżących na utrzymanie infrastruktury i sprzętu.

Z poważaniem,

MINISTER

SPRAW WEWNĘTRZNYCH I ADMINISTRACJI

z up. Jarosław Zieliński

Sekretarz Stanu

Otrzymuje:
Sekretariat Prezesa Rady Ministrów w Kancelarii Prezesa Rady Ministrów.